

דף לט.

עין משפט א.ב.

יו"ד סימן פג סעיף א

א. סימני דגים מפורשים בתורה כל שיש לו סנפיר וקשקשת טהור. וסנפיר היינו ששט בו ^ה וקשקשת הם הקליפות הקבועות בו.

הגה: ודוקא שנקלפים ביד או בכלי אבל אם א"א לקולפן מעור הדג ^י לא הוי קשקשת.

א. ב. אפי' אין לו אלא סנפיר אחד וקשקשת אחת מותר, אפי' אין לו כעת ועתיד לגדלם לאחר זמן, או שהיה לו בעורו במים ובעלותו ליבשה הסירן מותר.

הגה: י"א דאין להתיר בקשקשת אחת רק כשהיא עומדת תחת לחייו או זנבו או סנפירו ^ז וטוב להחמיר.

עין משפט ג.

יו"ד סימן פג סעיף ב

ב. ג. יש מיני דגים שקשקשיהם דקים מאוד ואינם ניכרים ^ה. ואם כרכוהו בכגד או נתנוהו בכלי מלא מים ונמצאו קשקשים מותר.

עין משפט ד.

יו"ד סימן צו סעיף א.ב.

א. א. צנון שחתכו בסכין של בשר בן יומו או שאינו מקונח, אסור לאכלם

ה. ממשנה חולין נ"ט. וכתב הרש"ל בפ"ק דחולין דאין הנשים נאמנות בברירת דגים כשנמצאו ביניהם ספק דגים טמאים שהם קצת דומים אבל אם נמצאו ודאי טמאים נאמנות. כף החיים אות א'.

ו. כ"כ הרמב"ן, וברור ואין חולק בדבר, ב"י.

ז. דבאותם מקומות אפשר לומר ששלו היא ולא נדבקה עליו מדג אחר, אבל דעת מר"ן אפי' באחת יש להתיר בכל מקום כיון שמחוברת עמו יפה ונראה מגופו אבל במין שלא ידוע ויש חשש שנדבק ממנו מדג אחר ודאי דיש להחמיר בשל תורה, מ"מ אם נמצאו הרבה קשקשים אין חוששין שבא מדג אחר. פר"ח אות ב'.

ח. ואם העמיד הדג נגד השמש ורואה בו קשקשים מותר. ש"ך ס"ק ב'. מ"מ צריך לקלפם ביד או בכלי. כ"כ בב"ח.

בחלב ט עד שיטול מהם מקום החתך כדי נטילה י שהוא כעובי
 אצבע כ, או שיטעמנו ל ולא יהיה בו טעם בשר שאז מותר בהדחה. ויש
 אומרים דה"ה לאינו בן יומו מ והוא ג"כ מקונח, ואם לא נטל מהם ולא
 טעם מהם ובשלם בחלב צריך ששים כנגד מה שנגע מהסכין ב בהם.
 וה"ה לחתך בסכין של עכו"ם הדין כן ט.

הגה: אם חתך את הצנן דק דק צריך לשער ששים נגד כל הצנן.

- ט.** דאגב חריפות הצנן, דוחק הסכין פולט גוף הטעם שבו והוי כמו איסור בעין ע"כ זה
 לא דומה לשאר נ"ט בר נ"ט דבסי צ"ה דמותר. ש"ך ס"ק ב'. וכן עיקר ודלא כהפר"ח
 שחלק על דברי השו"ע.
 ואם אינו מקונח אפי' אינו בן יומו אוסר מצד השמנונית שעליו. ש"ך ס"ק ג'.
- י.** דדבר החריף ואוסר מחמת חריפותו, אינו אוסר יותר מכדי נטילה. ש"ך ס"ק ד'.
- כ.** היינו רוחב אצבע אגודל, כמו בסי ק"ה סעיף ד' ובסי מ"ו. ובכף החיים אות נ"ד.
- ל.** ואין נוהגים היום ע"י טעימה כי אין אנו בקיאים. ט"ז ס"ק ב'. ומה שמתירין בנטילת
 מקום היינו בניכר מקום החתך, אבל בלא ניכר אסור הכל. כף החיים אות ח'. וכתב
 וזה פשוט.
- מ.** זהו דעת סה"ת שהביא הטור, דכל דבר חריף דמי לקורט של חלתית ואוסר אפי' באינו
 בן יומו. ועיין בט"ז ס"ק ג' דלא דמי לדגים שעלו בקערה.
- וכל מקום שמר"ן הביא סתם ואח"כ יש אומרים דעתו לחוש להם לכתחילה ואין להקל
 אלא בהפ"מ ושעת הדחק. והגם שמר"ן בסעיף ג' סתם כסברא ראשונה ולא זכר הי"א, וכן
 בסי ק"ג סעיף ו' הביא סברת הי"א ולא הביא סברא ראשונה בסתמא כמו שהביא כאן.
 וכן בסי קי"ד סעיף ח' לא הזכיר סברא ראשונה רק סברת הי"א. י"ל דמר"ן סמך על מש"כ
 כאן בסתם ויש והלכה כסתם ויש לחוש לכתחילה לסברת הי"א. כף החיים אות י"א.
- דבר חריף שנעשה בקערה בשרית בת יומא כגון כרי"ן מותר לאוכלו אח"כ בחלב כיון
 שאין כאן דוחקא דסכין ולא שמנונית לא בלע מבליעת הכלי. ט"ז ס"ק ג'. ואפשר דרק
 בדיעבד מותר. כף החיים אות י"ג.
- נ.** ומה שלא צריך רק ששים נגד מקום הנטילה, כיון שאנו לא יודעים כמה היה צריך
 ליטול, ועוד דמקום הסכין הוא פחות ממקום הנטילה. ש"ך ס"ק ז'.
- ובסתמא הדרך לחתוך בכל הסכין, רק בידע בכמה נגע, משערין במה שנגע. ש"ך ס"ק ח'.
- והפר"ח כתב בסי צ"ד אות כ"ג דבכל מקום שאמרו נגד הסכין היינו נגד קליפת הסכין
 ולא כל הסכין אומנם חלקו על דברי הפר"ח הזה והצריכו כנגד כל הסכין. כף החיים אות
 ח"י.
- ס.** ואם יש ששים ג"כ אסור לאכול הבצלים בכדי נטילה מהם, דבאיסור ואפשר לסוחטו
 אסור. כף החיים אות י"ט-כ'.
- וכל מה שכתב מר"ן השו"ע דמשערין בסכין בשאר איסורין, כיון דס"ל דאין חנ"נ בשאר
 איסורין רק בבשר בחלב הבלוע יחד, אבל לדעת הרמ"א דיש חנ"נ גם בשאר איסורים א"כ
 החתיכה נעשית נבלה וצריך ששים נגד כל מקום הנטילה בבצלים שנחתכו בסכין של
 איסור, ולא רק נגד הסכין שזה פחות משיעור נטילתם. ובחתך אותם דק דק צריך ששים
 נגד כל הבצלים. כף החיים אות כ"א. ולדעת מר"ן גם בדק דק צריך ששים רק נגד הסכין
 בלבד. ט"ז ס"ק ו'. ועיין בש"ך ס"ק ט'.

הגה: ויש אומרים שאם חתך צנון בסכין של איסור כולו אסור^ע, וכן בחתך בסכין של בשר, אסור כולו לאכלו עם חלב וכן נוהגין לכתחילה אבל בדיעבד^פ אין לאסור אלא כדי נטילה.

הגה: אם חתך הירק שעל הצנון אין לחוש^צ, רק בצנון עצמו אמרו.

הגה: אם יש ספק אם נחתך בסכין של איסור מותר. לכן קונים הצנונית שיש בהם חיתוכים מגוי ולא חיישינן כי תולים שזה נעשה במרא בעת תלישתם, ובמקום שאין בנמצא אלא לקנות צנונית שנחתכו בסכין^ק נוהגים לקנותם מגוי ולהתיר אותם ע"י נטילת מקום.

ב. חתך בסכין שומין או בצלים^ר וכיוצא מדברים החריפים וכן פירות חמוצים^ש ודגים מלוחים^ת דינם שוה לחתך בו צנון.

הגה: מ"מ מותר לאכול מרקחות חריפים של עכו"ם שיש להם כלים מיוחדים

ע. זו דעת הרשב"א אפי' שלא חתך דק דק דס"ל דבכל אופן מתפשט טעם הסכין בכל הצנון כמו בקורט של חליתית. ט"ז ס"ק ז'.

פ. היינו שנתבשל כבר בין בסכין של בשר בין בסכין של איסור א"צ לשער אלא כדי נטילה. ש"ך ס"ק י'. אבל לדעת מר"ן השו"ע אפי' לכתחילה סגי לקחת כדי נטילה, ולבשלו לכתחילה, וכך הוא מנהג הספרדים. כף החיים אות כ"ז.

צ. משמע דאפי' קליפה לא צריך ויש מצריכין קליפה. שם אות כ"ט. שהעלין הם רק חריפים קצת.

ק. דאפי' נחתכו בסכין, סתם סכין אינו בן יומו ויש מכשירין באינו בן יומו. ש"ך ס"ק י"ג. ובמקום שנמצא לקנות הוי לכתחילה ואסור. ש"ך ס"ק ט"ו.

ודג הרינ"ג אסור לקנותו מעכו"ם שחוחכים אותו בסכין איסור אם לא שא"א באופן אחר שהוי כדיעבד, ויטול מהם מקום נטילת החיתוך. כף החיים אות ל"ו.

ר. בבצלים כשהם קטנים אינם חריפים כ"כ, ואם חתכם בסכין שאינו בן יומו יש להקל גם לדעת המחמירים בסעיף א', שעשו בדבר חריף אינו בן יומו כבן יומו, ודוקא בצלים קטנים שעדיין לא נגמר בישולם אבל בצלים קטנים דברייתן כך, הם חריפים אחר גמר בישולם. כף החיים אות ט"ל.

ש. כמו תפוחים חמוצים, כ"כ הב"י, והכי נהוג, אף שיש חולקים על זה, מובאים בט"ז בס"ק ט'. ובוסר יש שנסתפקו בו אם מקרי דבר חמוץ והכל לפי המקום והזמן, יש מקומות שהבוסר יותר חמוץ מתפוחים וא"כ הכל לפי הראות. כף החיים אות מ'-מ"א.

ת. כתב הש"ך בס"ק ט"ז דהיינו מלוחים ביותר שאז אגב חורפיה דמלח ודוחקא דסכינא בולעים יותר, אבל משום מלח מעט לא נקרא חריף אם לא שהסכין אינו נקי דאז יש להחמיר גם במליחה מועטת, וכיון שאין אנו בקיאים בין הרבה למעט ע"כ יש להחמיר גם במליחה מועטת, ובסתם דגים אין להחמיר אבל מ"מ צריך גרידא. כף החיים אות מ"ד.

לכך א.

יו"ד סימן קג סעיף ו

ט. י"א ב דאם שמו פילפלין ג בסיר של איסור אפי' אינו בן יומו הכל אסור, דחריפותם ד גורמת לשבח.

עין משפט כ.ל. יו"ד סימן קיח סעיף א

א. יין ה או בשר ו או חתיכת דג ז שאין בו סימן טהרה שהפקיד

א. אבל אם ידוע שחתכו אותם בסכין אפי' ביבש, אסור אפי' בסכין אינו בן יומו וצריך ליקח מהם כדי נטילה במקום החתך.

ובכל מקום שאמרו אם חתך בסכין צנון או בצלים או דברים חריפים איירי בסכין שחתכו בה בשר ורוח, וכ"כ הב"י בשם הרמב"ם, אבל בבשר צנון אין השומן נקשר על הסכין שיהיה אסור לחתוך בו הצנון, ומזה מוכח אפי' דאין הסכין נקי אם חתכו בו בשר צנון, מ"מ לכתחילה יש להדיחו תחילה אם רוצה לאכול צנון זה עם החלב. כף החיים אות מ"ח.

ב. אבל מר"ן דעתו כסתמא דאין חילוק בין פילפלין לדבר אחר, וכך פסק בסי' צ"ו סעיף א. אבל יש להחמיר היכא דאפשר, ולא בהפ"מ או שעת הדחק. כה"ח אות מ"ט.

ג. והיינו ע"י בישול ולא רק שימה בעלמא דצונן בצונן אינו מפליט ואינו מבליע. כף החיים אות מ"ז.

ד. וכתב הט"ז בס"ק ט' דבעינן בתבלין חלק גדול שהוא נרגש הרבה בסיר. כף החיים אות מ"ח.

ה. מימרא דרב בע"ז דף ל"ט. והטעם כתב הטור בשם הרשב"א מפני שהוא איסור תורה, וכן נראה מהרמב"ם בפ"ג ממ"א, ובגמ' איתא גם תכלת והשמיטו השו"ע כיון שאין לנו תכלת בזה"ז כמו שאומר המדרש תנחומא בפ' שלח. ועיין בכף החיים אות א' במחלוקת היום אם יש לנו תכלת.

ו. אפי' רוב טבחים ישראל בעינן ב' חותמות כיון שפסק מר"ן בסי' ס"ג דבשר שנתעלם מן העין אסור. ש"ך ס"ק א'.

ז. דוקא חתיכת דג דאם הדג שלם או חצי דג היה ניכר בסנפיר וקשקשת. ש"ך ס"ק ב'.

ה ישראל **ה** או שלח ביד נכרי **ט** צריך שני חותמות **י**. אבל יין מבושל **כ** ושכר **ל** או יין שעירבו בו דברים אחרים כמו דבש **מ**, וכן חומץ **נ**, וחלב **ס**, ופת וגבינה **ע** וכל שאיסורו מדברי סופרים שהפקידו ביד נכרי

ח. וגם לכתחילה מותר להפקיד ביד עכו"ם או לשלוח בידו דברים האסורים מן התורה אם יעשה חותם בתוך חותם ובדברים שאיסורם מדרבנן יעשה חותם אחד, וכמ"ש מר"ן המחבר בסי' ק"ל. ש"ך ס"ק ג'. ודלא כמי שכתב דכל זה רק כדיעבד אם שלח או הפקיד.

ט. דוקא עכו"ם שעובד ע"ז אבל ישמעאלים שאינם עובדים ע"ז מותר לשלוח בידם או להפקיד אצלם יין ובשר אפי' בחותם אחד בלבד. ואע"ג דסתם יינם אינו אלא מדרבנן החמירו בו חכמים כשל תורה משום דחביב ניסוך עליהם וטורחים ומזייפים אם זה חותם אחד. וא"כ לפ"ז ישמעאלי שלא שייך לומר בו דחביב עליו הניסוך די בחותם אחד, ואף שיש לומר שאולי לקחו ממנו גוי אחד שעע"ז וניסך, חזינן שלענין לאוסרו בהנאה לא חששו לזה כמ"ש בסי' קכ"ד ס"ו, וא"כ ה"ה לנדון דידן דדי בישמעאלי בחותם אחד לא חיישינן להכי, כף החיים אות ה'. ממרן הראשון לציון שליט"א.

וגדולה מזו מצאנו לט"ז בס"ק ד', שכתב שהיום בזה"ז אין להם חיבת ניסוך ודי ליין בחותם אחד.

ואע"ג דבזה"ז גוים לאו עובדי ע"ז הם, מ"מ כיון שיש בהם מנסכין בעינן חותם בתוך חותם. כ"כ הרשב"א והביאו הב"י בסי' קכ"ח וסיים דאפי' כדיעבד אסור ע"ש, מ"מ בישמעאלי נראה דאין לחוש כ"כ.

י. וה"ה ביד ישראל חשוד צריך ב' חותמות, וכמ"ש בסעיף ח' ונקט עכו"ם משום יין דבישראל חשוד די בחותם אחד דאין לו חיבת ניסוך. ש"ך ס"ק ד'.

כ. ובסי' קכ"ג הביא הב"י דעת הרשב"א שכל שהרתיחו נעשה מבושל, וכן קבלת הגאונים, וי"א דאין קרוי מבושל אלא עד שיתמעט מידתו ע"י בישולו, וכתב הב"י דא"א לרתיחה בלא מיעוט וע"כ קבלת הגאונים תכריע דדי ברתחה, וי"א דבעינן בישול עד שישתנה טעמו וכך יש לפסוק דכל זמן שלא נשתנה טעמו צריך ב' חותמות, ודיעבד די בחותם אחד ברתח רתיחה אחת. כף החיים אות ז'.

ל. אף דשכר גוי מותר י"ל דמיירי שרוצה לשתות אותו בבית הגוי, וכמ"ש בסי' ק"ד דאסור בכה"ג, או שמיירי כאן בשכר שנעשה מיין שרוף של צמוקים, או י"ל דאסור גם שכר רגיל בלי חותם שמא יחליפנו לו בשכר העשוי מיין שרוף אלא א"כ השכר של יין שרוף הוא ביוקר דאין חשש שיחליפנו ביותר יקר. כף החיים אות ח'.

מ. ומיירי שעירב בו הרבה דבש עד שנשתנה טעם היין מחמתו ואז אין בו משום יין נסך. ש"ך ס"ק ו'. וי"א דצריך שהגוי ידע מזה שהוא מבושל או מעורב בו דבש וכדומה אבל בלי זה צריך תמיד ב' חותמות מ"מ כדיעבד די בחותם אחד גם בלי שיודע הגוי מכך. כף החיים אות י'.

נ. היינו חומץ של יין ואינו ראוי לניסוך ודי בחותם אחד. ש"ך ס"ק ז'.

ס. אף דחלב גוי אסור מן התורה מ"מ די בחותם אחד כיון דחלב טמא הוא ניכר שהוא ירקרק וא"כ אין לחוש שיחליף כולו או רובו אלא דחיישינן שמא יחליף מעט שאין בו איסור אלא מדרבנן דמדאורייתא מין במינו בטל ברוב. ש"ך ס"ק ח'.

ע. דמדאורייתא בטל עור קיבת הנבלה ברובו ורק מדרבנן לא בטיל בדבר המעמיד וע"כ בחותם אחד סגי.

מותר בחותם אחד.

- א. ב. י"א דאף בדברים שצריכים שני חותמות לא אמרו אלא בשולח על ידי נכרי שהשולח אינו עתיד לראות החותם אבל במפקיד שעתיד לראותו די בחותם אחד פ כי הנכרי ירא לפתוח גם חותם אחד.
- גם אם השולח הודיע לחבירו המקבל על צורת החותם והשולח אמר לנכרי צ שהודיע למקבל על צורת החותם די בחותם אחד.
- הגה: י"א דלא בעינן ב' חותמות רק בישראל חשוד אבל בנכרי הכל שרי ע"י חותם אחד, ובדיעבד יש לסמוך ק על זה.

דף לט:

י"ד סימן קיח סעיף א

עין משפט א.ב.

עיין בסעיף הקודם

י"ד סימן קיט סעיף א.ב.

עין משפט ג.ד.ה.

- א. א. החשוד לאכול דברים אסורים אפי' באיסור דרבנן אין לסמוך עליו ר,

- פ. הקשה הש"ך בס"ק י"ג דלקמן בסי' ק"ל סתם המחבר להחמיר כסברא הראשונה וצ"ע, ע"כ. ותימה על דבריו שהרי סתם ויש הלכה כסתם וכאן מר"ן הביא י"א לחלוק כבוד לדבריהם ולהקל כדבריהם בהפ"מ. ועיין בכף החיים אות י"ז וי"ח.
- צ. האמירה לנכרי מעכבת אבל האמירה לחבירו אינה מעכבת דדי אם יאמר לנכרי כבר הודעתי לחברי שיש חותם כו"כ מירתת. ש"ך ס"ק ט"ו. כף החיים אות י"ח. ואף בשולח בב' חותמות נכון להודיע לחבירו צורת החותמות. שם בש"ך.
- ק. ולבני ספרד אין לסמוך על זה אף בדיעבד ובהפ"מ, כ"כ בשולחן גבוה ס"ק ט"ז. ודוקא בשולח אבל במפקיד יש לסמוך בדיעבד בהפ"מ אף בישראל חשוד. כף החיים אות כ"א.
- השולח לחבירו בתוך תיבה אחת בשר וגבינה וחתומה בחותם אחד יש להסתפק אם נאמר כיון שלגבינה מותר בחותם אחד אז הותרה כל התיבה גם הבשר שבה שצריך מדינא ב' חותמות או להיפך גם הגבינה תאסר כיון שהבשר אסור והעלה מרן הראשון לציון בכף החיים אות כ"ב דכל אחד כדינו, ע"ש.
- ר. ממשנה דדמאי פ"ב משנה ב' ואין הכוונה בחשוד כאן שנתקבלה עליו עדות בבי"ד שפלוגי חשוד על זה דבכה"ג נפסל לעדות אלא אפי' יצא עליו קול שפלוגי חשוד והיינו קלא דלא פסיק ולא צריך עדות ברורה אלא אומדנא שהרי רוב עמי הארץ מעשרין ואפ"ה נחשדו על המעשרות משום דמיעוט המצוי נחשדו בכך ועשו כולם חשודים, אבל אם

ואם נתארח עמו לא יאכל משלו **ש** מדברים שהוא חשוד עליהם.

הגה: י"א לא רק מי שחשוד על הדבר אלא כל שאין מכירין שהוא מוחזק בכשרות **ה** אסור לקנות ממנו יין או שאר דברים שיש לחוש לאיסור, מ"מ אם נתארח אצלו אוכל עמו.

ב. אם אינו חשוד לאכול דברים אסורים אבל הוא חשוד למכרם מתארח אצלו ואוכל עמו **א**. וכן אם שולח לו לביתו מותר לאכול מזה דחזקה שממה שהוא אוכל שולח לו.

האויבים והשונאים הוציאו קול זה לא נחשב לקול. וא"צ שיצא עליו קול דלא פסיק שעשה איסור זה כמה פעמים ופרוץ באיסור זה אלא אפי' פעם אחת הוי חשוד ואינו נאמן עליו, וכן כתב הש"ך בס"ק י"ח, דאף שבפעם אחת לא נקרא מומר מ"מ הוא נקרא חשוד לכו"ע. ואם האדם בעצמו הוציא קול עצמו שאוכל איסור אף דאין אדם משים עצמו רשע הרי הוא חשוד לאותו דבר, כמו שקי"ל בחו"מ סי' ל"ד סעיף כ"ה ובסי' צ"ב סעיף ה' שאין עושין אותו עד לכתחילה, וא"כ גם לענין איסור אין לסמוך עליו לכתחילה ולא קרינן ביה "עד" אחד נאמן באיסורין.

ולא אמרו אין אדם משים עצמו רשע אלא להלקותו על פיו. כף החיים אות א'. ומה שאין לסמוך עליו היינו לקנות ממנו אבל נאמן הוא להתיר של אחרים, וכמ"ש מר"ן בסעיף ז' להלן. ט"ז ס"ק א', וש"ך ס"ק ב'.

ש. החשוד על דברים אסורים לא יאכל עמו אפי' דברים המותרים כמו פירות שמא יאכילנו גם דברים אסורים. ט"ז ס"ק ד' בסופו. אבל הפר"ח בסוף ס"ק ו' כתב דליתא ואינו מעיקר הדין אלא חומרא בעלמא ומשנת חסידים ולא גזרו אלא בע"ה החשודים על המעשרות שהיה דבר מצוי וגזרינן שמא יאכילנו דברים שאינם מתוקנים משא"כ בחשוד שהוא אדם פרטי ולא שכ"כ לא גזרו רק באותם דברים שחשוד עליהם אין לאכול עמו. ועיין בכף החיים אות ג' מה שהאריך מרן הראשון לציון שליט"א ומסיק דיש לחוש שלא לאכול אצל חשוד גם פירות ע"ש.

אף שמרן נקט בלשונו "אם נתארח אצלו" דמשמע לשון בדיעבד, אבל לכתחילה אסור להתארח אצלו אין זה כך אלא דגם לכתחילה מותר להתארח אצלו. ש"ך ס"ק ד'. ואם אדם חשוד ויש לו אשה צדקת יראת ה' אם מותר לאכול אצלו, עיין בכף החיים אות ח'. וסיים שם וראוי להחמיר, ע"ש.

ת. זו דעת הרמב"ם אבל מר"ן פסק כהראב"ד דסתם אדם סמכין עליו אפי' באיסור תורה ומותר לקנות ממנו, וכך היא דעת רש"י בע"ז ל"ט ע"ב. וכך פסק הש"ך בס"ק א'. מיהו לענין קניית בשר אין לקנות מכל טבח ששוחט לעצמו ומוכר לאחרים אא"כ היה מוחזק בכשרות, כמ"ש מר"ן בסוף סי' ס"ה בסעיף י"ד. וכ"כ הש"ך בס"ק א'. משום שהחמירו בדיני שחיטה שהם רבים לכן אם לא הוחזקו בכשרות אין לקנות מהם. כף החיים אות ה'. וכתב עוד שם דאף דמעיקר הדין נקטינן כמר"ן שפסק כהראב"ד דמותר לקנות גם בלא הוחזק בכשרות מ"מ בדורות אלו שנתקלקלו יש להחמיר כהרמב"ם, וכמו שכתב הט"ז בס"ק ב'.

א. אבל אם חשוד לאכול כ"ש דחשוד למכור. ט"ז ס"ק ג', וש"ך ס"ק ה'.

הגה: עובר עבירה לתיאבון ב לא נקרא חשוד.

ג. מותר ליתן לחשוד האוכל דברים אסורים, אוכל או דבר מה לתקן או לבשל לו אותו ג ולא חיישינן שמא יחליפנו ד כיון שאין חשוד על הגזל ה.

עין משפט ו. יו"ד סימן קטו סעיף א

א. חלב שחלב אותו נכרי ואין ישראל רואהו אסור שמא עירב בו חלב טמא^ו. היה חולב בביתו וישראל עומד מבחוץ אם יודע שאין לו דבר טמא בעדרו מותר אפי' אין הישראל יכול לראותו שהוא חולב^ז. אם היה לנכרי דבר טמא בעדרו והישראל יכול לראותו מבחוץ רק כשהוא עומד ח ולא כשהוא יושב מותר שירא הנכרי שמא יעמוד

ב. דלא מיקרי חשוד אלא עד שיעבור שלא לתיאבון. ש"ך ס"ק ו'. ובכף החיים אות י"ב העלה מרן הראשון לציון שהיום בזמנינו החשוד לאכול נבילות לתיאבון אין קונים ממנו שום דבר מאכל שיש לחוש בו חשש איסור, וכ"כ בכף החיים סי' ב' אות כ"ד ע"ש.

ג. והיינו בכלים של הנותן ולא של החשוד, כך משמע מהפר"ח אות ט'. ד. הגם דברמ"א בסי' קי"ח סעיף א' כתב שישראל חשוד אין נותנים לו דבר שיש בו איסור תורה בהפקדה אלא בב' חותמות ובאיסור דרבנן בחותם אחד צ"ל שם שאירי שחשוד להחליף. ש"ך ס"ק ז'.

ה. ואף שהחשוד לאכול כ"ש דחשוד למכור וכשמוכר דבר אסור ולוקח מעות תמורתו הו"ל גזל גמור שאילו הקונה היה יודע כך לא היה קונהו כלל מ"מ כיון שזה דרך מכירה מורה היתר אבל לגזול ממש או להחליף בידים לא נחשד. ש"ך ס"ק ח'.

ו. ממשנה ע"ז דף ל"ה. לא שנא חלבו לצורכו לא שנא לצורך הישראל. ט"ז ס"ק א'. מהטור. הגם שיש סברא לומר דאם חלבו לצורכו אין חשש שמא עירב בו חלב טמא שיקלקל חלבו שטמא אינו מעמיד אפ"ה אסור. ט"ז שם.

פרה החולבת ויצא דם עם החלב עיין בסי' ס"ו, ובכף החיים שם אות מ"ה, מ"ו. חלב הקראים אם הם אוכלים ממנו מותר, מהרדב"ז בח"ב סי' ר"מ. וכן חלב שחלבו עכו"ם לפני צדוקי אם שותה הצדוקי ממנו מותר. כף החיים אות ד', ממהריק"ש.

ז. מ"מ צריך הישראל לשבת בצד עדרו מבחוץ, וכ"מ בב"י. כף החיים אות ה'. ואם יוצא ונכנס שם הישראל אפי' שלא בדרך קבע מותר.

ומה שנוהגים בקצת מקומות שהעכו"ם סוגר הדלת בעת החליבה משום עין הרע יש לאסור אפי' אין דבר טמא שם בבית הגוי. כף החיים אות ח' מבעל חקרי לב, וכן הסכים הזבחי צדק.

ח. ה"ה יוצא ונכנס ג"כ מותר. ט"ז ס"ק ג'. וש"ך ס"ק ד'.

ויראהו, והוא שיודע הנכרי שחלב טמא אסור לישראל ט.

הגה: ולכתחילה צריך להיות הישראל בתחילת החליבה ויראה הכלי שלא יהיה בו דבר טמא.

הגה: ונהגו להחמיר שלא לחלוב בכלי שדרכו של העכו"ם לחלוב בו כ שמא נשארו שאריות של חלב טמא בו, אבל בדיעבד אין לחוש לכל זה ל.

הגה: שפחות שחולכות בהמות בבית ישראל או בדיר שלהם, כל מקום שאין בית של נכרי מפסיק ביניהם מ ואין חשש דבר טמא מותר אפי' להניח אותם לחלוב לכתחילה אע"פ שאין שם ישראל, ואם בית נכרי מפסיק צריך שיהיה שם ישראל כשחולבת, אפי' קטן או קטנה מועילים דהנכרי ירא מפניהם.

הגה: חלב העכו"ם מקצת בהמות ולא היה שם ישראל ואח"כ באו הישראל לראות חליבת האחרים בזמן הזה שאין חלב טמא מצוי כלל מותר. אבל

- ט. דאי לאו הכי לא יפחד שמא יראהו. ביאורי הגר"א אות ג'.
- י. ואפי' אין דבר טמא בעדרו של הגוי דחיישינן שמא ישים העכו"ם חלב בכלי קודם שבא הישראל. ב"י. ש"ך ס"ק ה'.
- כ. אפי' רואה בתחילה בכלי שאין בו שום דבר טמא דחיישינן לשאריות ולא ירגיש בהם הישראל. ש"ך ס"ק ז'.
- ולפ"ז אם מדיחו אפי' לכתחילה שרי. כ"כ הפר"ח באות ד'.
- ל. כלומר רק שיהיה שם בתחילת החליבה אפי' לא ראה בכלי, אבל הש"ך בס"ק ח' כתב דאפי' בדיעבד יש להחמיר אם לא ראה הכלי, ובשעת הדחק יש להתיר גם בלא ראה באין לו דבר טמא בעדרו. כף החיים אות י"ד.
- עיר שאין מצוי בה חלב טמא כלל מותר לקנות חלב שחלבו גוי ואין הישראל ראהו, כ"כ הפר"ח מהתשב"ץ, אלא שסיים ויש מחמירין אם לא במקום שנהגו להקל. כף החיים אות ט"ו.
- וכתב הפר"ח באות א' דבמקומנו נראה דמותר לקנות חלב גוי כיון דחלב טמא יקר מאוד ונמכר רק לשרים וגדוליהן בדמים יקרים ובודאי שאינם מערבים אותו, אבל דרך מתנה אסור מהגוי שהוא חפץ לרצות אהבו גם בדבר יקר מאוד. אבל הבית מאיר אוסר גם בחלב טמא ביוקר רב. כף החיים אות ט"ז.
- מ. ובדיעבד מהני גם בבית גוי מפסיק בניהם. ש"ך ס"ק י"א.
- נ. היינו בן תשע שנים. ט"ז ס"ק ה'. וש"ך ס"ק י"ב. ואם הוא חריף ביותר מספיק בן שש ואם לא כ"כ חריף כבן שבע או שמונה. וחרף היינו שיודע ומבין אם הגוי מערב חלב טמא. כף החיים אות י"ט.

אם לא בא הישראל עד שחלב כולם דינו כחלב נכרי שאסור ^ס אע"פ שאין דבר טמא בעדרו.

הגה: חלב של נכרים אוסר כלים שנתבשל ^ע בהם כשאר איסור, אע"פ שאינו רק ספק שמא עירב דבר טמא. וכן הדין בגבינותיהם ^פ, אבל בחמאה שלהם אפי' במקום שנהגו בה איסור אינה אוסרת הכלים ^ז ולא התערובת שלה ואם נתערבה בהיתר הכל מותר כמו לגבי פת של נכרים בסי' קי"ב.

הגה: חלב של נכרים שנאסר ^ק אינו מועיל אם יעשו אח"כ גבינות או חמאה ממנו אלא נשאר באיסורו וכל מה שנעשה ממנו אסור.

יו"ד סימן קיד סעיף ז

עין משפט ז.

י. שמן ^ר ודבש של נכרים מותרים ואינם נאסרים משום בישולי עכו"ם.

ס. אבל הש"ך בס"ק י"ג כתב אם הבהמות והדיר של ישראל אפי' לא בא הישראל עד הסוף מותר. וכ"כ הפר"ח אות יו"ד. ובעיני תרתי גם בהמות הישראל והדיר של ישראל אבל באחד ובא הישראל רק בסוף אסור. כף החיים אות כ"א.

ע. ה"ה בנכבש בהם מעת לעת. ט"ז ס"ק ז'.

פ. וצריך ששים לבטלה ולא מספיק רוב היתר. ש"ך ס"ק י"ז. וי"א דאם נתערב חלב של היתר בחלב עכו"ם לא בעינן ששים אלא כנגד חצי החלב של עכו"ם דגם אם הגוי היה מערב חלב טמא שהוא ירוק בגוון שלו היו רואים ובודאי לצד שיש לחשוש עירב פחות ממחצית, כ"כ הפר"ח אות ד'. הגם שלא מצינו בכל הפוסקים חילוק זה בשעת הדחק יש לסמוך עליו. כף החיים אות כ"ד.

צ. מ"מ צריך רוב בתבשיל כמו בסי' קי"ב סעיף י"ד לגבי פת של עכו"ם. ט"ז ס"ק ח'.

וש"ך ס"ק י"ז. ועיין בסעיף ג' הטעם שלא גזרו בחמאה.

ק. אבל אם ידוע שדעת הגוי לעשות בחלב זה גבינות, מותר גם לישראל לעשות מחלב זה גבינות כי אין חשש שעירב חלב טמא דאינו מעמיד אבל מ"מ אסור לשתות חלב זה כמות שהוא משום חלב גוי. כף החיים אות כ"ח.

ר. היינו שמן זית ודבש היינו דבש דבורים ופשוט. ומי שאוסרו הרי זה עומד בחטא גדול מפני שהמרה ע"פ בי"ד שהתירוהו. כ"כ הרמב"ם בפי"ז ממ"א, ב"י. והיינו בידוע שהוא נקי אבל אם יש חשש איסור הכל תלוי במקום ובזמן, ואפי' נתבשל השמן אין בו איסור משום בישולי עכו"ם משום שהוא נאכל כמות שהוא חי, ואין בו משום גיעולי גוים משום שהבשר פוגם השמן ומסריחו, וכן דבר שנתבשל ועשו ממנו מיני מתיקה מותר מטעם זה, ואפי' אם ידוע שאין הבשר פוגם בשמן ודבש כיון שסתם כלים אינם בני יומן אין לחוש, אם לא לדעת הרמב"ם הסובר דסתם כלים בני יומן. כף החיים אות ל"ד, ל"ה.

ולא משום גיעולי נכרים. וה"ה למים חמים שלהם ^ש.

עין משפט ז.ט.י.כ.ל. יו"ד סימן קיד פעיף ט

ט. יג. ענבים של עכו"ם אפי' שהן לחות הרבה עד שמנטפות מותרות ^ח.
וכן כל הכבושים שאין דרכן לתת בהם יין וחומץ מותרים.

ט. יד. חתיכות דג גדול הנקרא טונא של עכו"ם שאינה טרופה ^א, וכן ציר
של דגים שיש בו כולכית שהוא דג טהור מותר. וכן מותר לקנות
מעכו"ם עלה של חלית ^ב.

עין משפט מ.ג. יו"ד סימן קיד פעיף ח

ח. יא. שומר לפרי באילן צלף שקורין לו הקפריסין, והכרתי שהוא
הקפלוטות ^א והחגבים של עכו"ם הכבושים מותרים והוא שרואה
שמוציאין אותם מהאוצר אבל הנמכרים בחנות אסורים שמא זילף
עליהם יין ^ד.

ח. יב. זיתים שלהם הכבושים מותרים אפי' רכים הרבה עד שגרעינם
נשמט ולא חיישינן שמא זילף עליהם יין ובלבד שלא יהיו חתוכות
בסכין שלהם ^ה.

^ש. שנאכלים כמות שהם חיים, ורש"י פי' בע"ז דף ל"ח ע"ב משום שאין משתנים
מברייתן ע"י האור. ש"ך ס"ק י'. ומשום גיעוליהם סתם כלים אינם בני יומן והוי טעם
לפגם ומותרים אבל אם הם בני יומן השומן נותן במים טעם לשבח ואסורים, ודלא כהלבוש
שכתב שפוגם במים. ש"ך ס"ק י"א.

ת. ממשנה בע"ז דף ל"ט.

א. היינו שראש ושרה שלו ניכרים שהוא טהור. ש"ך ס"ק י"ד.

ב. אבל קורט של חלית שהוא הפרי שחתכים אותו בסכין שלהם והוא חריף אסור דבולע
מאסור הבלוע בסכין. מפרישה אות י"א.

ג. מרש"י ע"ז שם, ט"ז ס"ק ח'.

ד. אפי' במקום שהיין ביוקר חיישינן כדי לעשות להם ריח טוב. ט"ז ס"ק ט'.

ה. אפי' אינו בן יומו לדעת בעל התרומה והביאו השו"ע בסי' צ"ו בשם י"א לחשוש
לדבריו. אבל פצועים באבנים או בכלי אחר או נודע שיש להם סכין מיוחד לזה אין
לחשוש. כף החיים אות מ"א.

הגה: דמאחר שהם חריפים בלעו מן הסכין^י, אבל אם נכבשו בכלים של עכו"ם מותרים מאחר שיש מים עמהם^ז נתבטל חריפותו, וכן כל כיוצא בזה.

עין משפט ס. יו"ד סימן קטו פעיף א
עין לעיל עין משפט ו

עין משפט ק. יו"ד סימן פג פעיף ו

ז. נכרי שהביא חבית מלאה מציר דגים אם דג טהור^ח שוטט בו מותר שזה סימן שהוא מדגים טהורים ואם לאו אסור, והוא שהחבית תהיה סתומה אבל בפתוחה צריך שיהיו שם שני דגים טהורים.

ח. יש אומרים דאם היו חביות רבות וכולן פתוחות ודג טהור משוטטת באחת מהן כולן מותרות, ואם היו סתומות ופתח אחת מהן ומצא דג טהור משוטט היא מותרת ואם פתח השניה ומצא גם בה דג טהור אז כולן מותרות גם שאר הסתומות.

ט. יש אומרים^ט דזה שמותר ע"י דג טהור הנ"מ כשאין בה דג טמא או חתיכה שאין בה קשקשים אבל אם יש בהם הכל אסור אפי' צירן.

ו. והיינו שנחתכו לאחר שנכבשו שאז הם חריפים. ש"ך ס"ק י"ב.
ז. ודוקא שהרוב מים אבל הרוב זיתים לא מתבטל חריפותו. ש"ך ס"ק י"ג.
ח. ש"ך ס"ק כ', והיום אין אנו בקיאים בדג כלכית וע"כ אין להתיר אלא א"כ מצא חתיכת דג טהור בתוכו, וכמו שכתב הרמב"ם והרשב"א שכלכית היינו דג טהור. כף החיים אות מ"ט.
ט. זה דין מוסכם לכו"ע והיה מר"ן השו"ע צריך לכותבו בסתם. ש"ך ס"ק כ"א. והפר"ח בס"ק י"ח.